

Beslutningsforslag nr. B 3. Fremsat den 22. oktober 1991 af Kim Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Ole Donner (FP) og Kirsten Madsen (FP)

Forslag til folketingsbeslutning om privatisering af Dansk Olie og Naturgas A/S

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingssamling at fremsætte de lovforslag, der er nødvendige for at gennemføre en total privatisering af Dansk Olie og Naturgas A/S (DONG A/S) ud fra følgende retningslinier:

1) Statens beholdning af aktier i DONG A/S afhændes ved frit udbud til højeste pris, subsidiært med mindst muligt tab. DONG A/S og dets datterselskaber kan sælges som koncern eller enkeltvis. Eneste begrænsning i køberkredsen gælder helt eller overvejende offentligt ejede selskaber.

2) Statens indirekte subsidiering af naturgassektoren stoppes gennem en afvikling af for-

skellene i energiafgifter på naturgas og øvrige brændsler.

3) DONG A/S og dets datterselskaber fratages samtlige monopolprivilegier.

4) Samtlige statens kautioner og/eller garantier for DONG A/S og dets datterselskabers låneportefølje afvikles efter aftale med den/de nye ejere, dog således at samtlige statens forpligtelser er ophørt senest 5 år efter privatiseringens fuldbyrdelse.

5) Den/de nye ejere af DONG A/S og/eller dets datterselskaber skal forpligtes til fortsat at tilbyde naturgasleverancer til de regionale naturgasselskaber. De regionale naturgasselskaber skal dog ikke være forpligtet til at aftage gas fra den/de nye ejere.

Bemærkninger til forslaget

Tidligere forslag om ændring af DONG's status

Forslagsstillerne har tidligere fremsat følgende forslag:

Beslutningsforslag nr. B 44 i folketingsåret 1980-81 om afvikling af naturgasfejltagelsen, se Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 2256 og 4148 samt tillæg A sp. 1889 og beslutningsforslag nr. B 2 i folketingsåret 1981-82, 1. samling, om afvikling af Dansk Olie & Naturgas A/S, se Folketingstidende 1981-82, 1. saml., forhandlingerne sp. 438 og 1334 samt tillæg A sp. 773.

DONG's historie

DONG's historie startede i maj 1971, hvor daværende handelsminister i VKR-regeringen Knud Thomsen (K) nedsatte udvalget vedrørende energipolitiske spørgsmål. Et af udvalgets resultater blev stiftelsen den 22. marts 1972 af det statslige aktieselskab Dansk Naturgas A/S, der senere ændredes til Dansk Olie og Naturgas A/S.

I juni 1979 blev det af såkaldte »forsyningssikkerhedsmæssige årsager« under den daværende regering bestående af Socialdemokratiet og Venstre og med handelsminister Arne Christiansen som ansvarlig vedtaget at indføre naturgas i Danmark. Det skete efter lange forhandlinger mellem de to regeringspartier i april 1979. Der var principiel enighed om en vis grad af tilslutningspligt for 200.000-250.000 husstande. Den samlede investering var anslået til at blive på 6,25 mia. kr., hvoraf kommunerne skulle afholde 2 mia. kr. For loven stemte Socialdemokratiet, Venstre, CD, Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre. Retsforbundet og SF undlod at stemme. Imod stemte Konservative, Kommunisterne, VS og Fremskridtspartiet.

En af grundforudsætningerne for at indføre naturgas i Danmark var, at man regnede med, at de daværende oliepriser på ca. 37 dollars pr. tønde ville holde sig i mange år. Den faktiske udvikling siden 1979 har imidlertid vist, at olieprisen i hovedparten af tiden har ligget på 20 dollars eller derunder.

Konsekvensen af, at den væsentligste økonomiske forudsætning for indførelsen af naturgassen var fejlvurderet fra starten, har været, at naturgasprojektet under ét, inkl. de regionale naturgasselskaber, har opbygget en samlet kæmpegæld over de første 10 års virke. Gælden var ifølge energiminister Jens Bilgrav-Nielsen (RV) nået op på 32,6 mia. kr. den 24. november 1989.

Der var på daværende tidspunkt tale om en forværing af økonomien det seneste år på hele 7,5 mia. kr.

Allerede i 1979 var der mange advarsler mod naturgasprojektet. Således skrev Århus Stiftstidende den 4. maj 1979, at Akademiet for Fremtidsforskning direkte advarede mod at indføre naturgas i Danmark. Det sagde bl.a.: »...naturgasprojektet er alt for mangelfuldt belyst...« og »...investeringerne i naturgasnettet vil binde store økonomiske ressourcer, som i høj grad kan vanskeliggøre løsningen af langsigtede energiproblemer...« Akademiet anbefalede, at Danmark solgte naturgassen til udlandet.

Hele DONG's sørgelige historie vidner om, at den beslutning, som blev truffet i 1979 om indførelse af naturgas, skulle gennemføres, koste hvad det ville. Det ville være et alt for stort politisk prestigetab at erkende, at man tog fejl, at man beregnede forkert, og at man påførte det danske samfund en tocifret milliardgæld uden historisk sidestykke. Derfor har DONG's og naturgassens historie været præget af mange aftaler, politiske forlig og ny lovgivning, der alt sammen har haft det ene formål at ommøblere den danske energipolitik til fordel for naturgassen.

Den lange tragiske historie om, hvordan politikere og embedsmænd i 12 år har søgt at skjule århundredets største fejlinvestering, må stoppe. I stedet må der sættes et kvalificeret punktum, hvorved naturgasprojektet og med dette forslag DONG gøres op og realiseres.

DONG's økonomiske historie

Den 22. marts 1972 stiftedes aktieselskabet »Dansk Naturgas A/S« med en aktiekapital på 5 mio. kr. Det fremgik dog af oplysningerne i Folketin-

get, at aktiekapitalen skulle udvides med 150-200 mio. kr., når først naturgasaktiviteterne kom i gang.

Oliekrisen i 1973 fik den daværende socialdemokratiske regering til at ændre Dansk Naturgas A/S til Dansk Olie og Naturgas A/S, hvorved staten også kunne deltage i handel med olie. Dansk Naturgas A/S var herefter et datterselskab til varetagelse af gasvirksomheden. Argumentet var, at det danske samfund ikke skulle være i lommerne på de multinationale olieselskaber.

Den 3. december 1973 (dagen før folketingsvalget) vedtog et enigt Finansudvalg (S, V, K, RV, SF) at yde en statsgaranti for det nye selskab på 200 mio. kr.

I maj 1974 blev lånegarantien udvidet med 200 mio. kr. Allerede i maj 1974 viste det sig, at staten ville få tab på sin oliehandel. Derfor bevilgede Finansudvalget den 4. juni 1974 et tilskud på 20,1 mio. kr. til DONG (kun FP stemte imod).

Den 15. december 1976 blev DONG's aktiekapital udvidet med 10 mio. kr. (kun FP og KF stemte imod). Den 29. september 1977 blev aktiekapitalen udvidet endnu en gang med 10 mio. kr. (kun FP stemte imod). DONG's aktiekapital var nu oppe på 25 mio. kr.

Allerede to måneder efter, den 16. november 1977, blev aktiekapitalen udvidet med 30 mio. kr. (kun FP stemte imod). Den 31. maj 1978 blev aktiekapitalen udvidet endnu en gang. Denne gang med 20 mio. kr. og fortsat kun med FP's stemmer imod. 11 dage senere, den 31. maj 1978, blev aktiekapitalen udvidet med 7 mio. kr.

Aktiekapitalen blev fortrinsvis omsat i statsobligationer. Den 9. maj 1979 fik DONG tilladelse til, at også forrentningen af aktiekapitalen måtte anvendes til løbende opskrivning af aktiekapitalen.

Det næste store skridt blev foretaget af SV-regeringens handelsminister Arne Christiansen (V), der gennem vedtagelse af lov nr. 232 af 8. juni 1979 fik tilført 865 mio. kr. i aktiekapital: Se om behandlingen af lovforslaget, L 205, fra Folketingsåret 1978-79 i Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne sp. 9467, 9508, 11597, 11764, samt tillæg A sp. 3473, tillæg B sp. 1515 og tillæg C sp. 655. Lovforslaget vedtoges med 99 stemmer for, 43 stemmer imod (FP, KF, DKP og VS), mens 13 undlod at stemme. DONG's aktiekapital var nu næsten 1 mia. kr.

Den 28. marts 1980 fik energiminister Poul Nielson (S) flertal (S, SF, RV og DR) til at udvide statsgarantien til 1 mia. kr. således, at man kunne indgå »den klokkerene olieaftale« med Saudi Arabien (FP og KF stemte imod). Den 18. april 1980 blev aktiekapitalen udvidet med 1 mio. kr.

Den 18. september 1980 udvidedes DONG's aktie-

kapital, denne gang med 27 mio. kr. (FP og KF stemte imod).

Den 27. maj 1981 blev aktiekapitalen udvidet med 30 mio. kr. (FP og KF stemte igen imod). I 1981 nåede aktiekapitalen op på 1.005 mio. kr. Den 9. marts 1982 blev aktiekapitalen udvidet med 32 mio. kr. Den 10. juni 1982 blev aktiekapitalen udvidet med 7,5 mio. kr. Den 25. maj 1982 blev der givet et statstilskud på 49,7 mio. kr. I 1982 nåede aktiekapitalen op på 1.006 mio. kr. Dertil kom så særfinansieringer af datterselskabsaktiviteter.

I januar 1983 var aktiekapitalen i DONG nået op på 1.014 mio. kr. Dertil kom så aktiekapital i datterselskaberne og de betydelige lånegarantier og periodiske tilskudsudydelser.

I maj 1984 blev der fremlagt et aktstykke i Finansudvalget om rekonstruktion af det danske naturgasprojekt, hvorefter staten garanterede kapitaltilførsel til projektet, hvis det blev nødvendigt. Der kunne blive tale om at yde helt op til 4,1 mia. kr. i kapitaltilførsel til DONG i perioden 1985 til 2005. Aktiekapitalen var nu nået op på 1.585 mio. kr.

I 1985 var aktiekapitalen i DONG nået op på 2.013,6 mio. kr. I slutningen af 1985 blev der tilført ny aktiekapital på 40,1 mio. kr. til drift af Dansk Olie- og Gasproduktion A/S, hvis aktiekapital nu nåede op på 141,6 mio. kr. Dansk Naturgas A/S' aktiekapital var på 905 mio. kr. Dansk Olierør A/S og Dansk Olieforsyning A/S havde hver 1 mio. kr. i aktiekapital.

DONG-koncernen havde i 1985 en samlet gæld på 10,2 mia. kr.

I 1986 fik koncernen tilført yderligere aktiekapital på 35 mio. kr. og nåede ved udgangen af 1986 op på 2.049 mio. kr. i aktiekapital. Kapitaltilførslen gik fortrinsvis til Dansk Olie- og Gasproduktion. Den samlede gæld var i alt 9,6 mia. kr.

I 1987 blev der med udgangspunkt i 1984-aftalen ydet et lån på 138 mio. kr. til Dansk Naturgas. Den samlede aktiekapital nåede op på 2.084 mio. kr. Den samlede gæld var nu på 9,4 mia. kr. Værdien af afgiftsfritagelsen blev opgjort til ca. 1,5 mia. kr.

1988 sluttede med en aktiekapital på 2.094 mio. kr. Det indirekte tilskud fra afgiftsfritagelsen nåede op på 1,6 mia. kr., og gælden i koncernen var på 9,8 mia. kr.

I 1989 havde DONG en aktiekapital på 2.114 mio. kr. Gælden nåede 9,7 mia. kr., og afgiftsfritagelsen beløb sig til 1,8 mia. kr.

År 1990 sluttede med en aktiekapital på 2.114 mio. kr. Gælden var faldet til 9,2 mia. kr., mens afgiftsfritagelsen fortsat bidrog med næsten 2 mia. kr. i indirekte tilskud til naturgassektoren.

1991 blev året, hvor energiminister Anne Birgitte Lundholt (KF) i en redegørelse den 14. august kunne oplyse, at der ikke var behov for at yde DONG tilskud i form af nye kapitalindskud. Det skyldtes fortrinsvis en ny gasleveringsaftale med DUC (Dansk Undergrunds Consortium) fra 1990 og et stigende salg af gas til udlandet.

Driftstilskud/afgiftsfritagelse

Naturgasøkonomien er konstrueret således, at der hvert år sker en meget betydelig subsidiering af projektet. Det sker direkte gennem skæve afregningspriser og indirekte gennem afgiftsfritagelsen.

De skæve afregningspriser opstår derved, at der er forskel på, hvilke priser DANGAS (datterselskab af DONG) sælger til, når de udenlandske kunder køber, når regionale gasselskaber køber, når elværker køber, eller når store industrikunder køber. Hver enkelt kunde forhandles selektivt, og priserne offentliggøres aldrig. Det betyder, at den private villakunde ofte betaler langt mere pr. kubikmeter gas end f.eks. de udenlandske kunder. Derved opnår DONG (DANGAS) et skævt sammensat indtjeningspotentiale på trods af, at alle kunder køber det samme produkt.

Langt værre er det dog med afgiftsfritagelsen. Systemet fungerer på den måde, at en naturgaskunde skal betale det samme for naturgassen, som det ville have kostet kunden at bruge f.eks. olie eller kul. Kunden oplever altså ingen umiddelbar prisændring ved at skifte fra f.eks. olieefyr til den afgiftsfrie naturgas. Da naturgassen ikke er belagt med energiafgift som alle andre energiformer, opnår naturgassektoren et indirekte statstilskud, eftersom kunderne afregner »energiafgiftpriser« til naturgasselskaberne.

I november 1989 kunne Energiministeriet i rapporten »Naturgasprojektets økonomi« opgøre afgiftsfordelen til at have været på 4,6 mia. kr. i 1988. Frem til projektperiodens udløb vil det i alt beløbe sig til 25 mia. kr. i 1989-værdi.

I 1986 havde viceborgmester i Odense Lennart Larson (V) opgjort det indirekte tilskud til naturgassen i form af afgiftsfritagelsen til 1 mia. kr. om året ved et salg på 1,5 mia. m³. Altså et kæmpe statstilskud til det projekt, der i 1979 blev kaldt for »en gennem-sund forretning«. Ifølge sammes opgørelser ville naturgasprojektet ved sin afslutning have opnået 70 mia. kr. i direkte og indirekte tilskud.

Naturgasselskaberne lægger ikke skjul på denne afgiftsfordel. I DONG's årlige redegørelser fortæller man gerne, at der gennem afgiftsfritagelsen i f.eks. 1989 blev opnået et indirekte tilskud, på 1,7 mia. kr.

I Jyllands-Posten for den 25. april 1987 sagde DONG's formand, Holger Lavesen, det meget direkte: »For DONG er det ligegyldigt, om der er tale om et direkte tilskud eller et indirekte tilskud i form af afgiftsfritagelse. På et eller andet tidspunkt ville det alligevel være nødvendigt at tilføre os et tilsvarende beløb.«

Naturgas og tvangstilslutning

Lige fra starten har det ligget fast, at den eneste måde, hvorpå man kunne få afsat naturgas, var ved tilslutningspligt og tvang. I april 1979 – før vedtagelsen af naturgasloven – lå det fast, at man påregnede at tvangstilslutte 200.000-250.000 husstande. Det lå også fast, at et lignende antal husstande ville blive omfattet af tilslutningspligt i form af pligt til at aftale fjernvarme fra kraftvarmeanlæg, der igen var pligtige til at aftage naturgas. Ikke alle har været lige ærlige, når det gjaldt tilslutningspligten. Dog kunne man i Jyllands-Posten for den 23. april 1989 læse den klare melding fra formanden for KOMGAS, Axel Jørgensen, »Vi kan ikke få balance i økonomien, medmindre anlæggene udnyttes mere effektivt. Derfor foreslår jeg en tvangs-tilslutning«.

Det politiske mod har dog aldrig været til stede på Christiansborg til at melde klart ud og erkende, at man vil have kunderne tvangstilsluttet. For de private kunder har man ladet kommunerne udføre det »beskidte« arbejde ved at lade kommunernes engagement i de regionale naturgasselskaber sikre kommunernes aktive deltagelse i at sikre nye kunder. Det er sket dels gennem tinglysning af aftagepligt på nye byggegrunde, dels gennem dumpingkampagner fra de regionale selskaber, dels gennem tvangstilslutning til fjernvarmenet, der igen er tilsluttet gasforsyningen.

Oftentimes har man brugt politiske »trusler« som magtmiddel over for genstridige kunder. Politiske flertal har villigt udtalt, at hvis ikke særlige kunde grupper, varmeværker eller elværker, frivilligt »forhandlede« gasaftaler med gasselskaberne, ville man lovgive og påbyde gastilslutning. Under indtryk af disse »trusler« har man således opnået tilslutning fra en lang række varmeværker. 31 kulfyrede fjernvarmeværker blev med en aftale fra marts 1990 mellem regeringen og Socialdemokratiet pligtige til at overgå til gas. Langt mere genstridig var elværkerne.

Det tog mange år og mange politiske puf fra sidelinien før dagspressen den 21. marts 1991 kunne oplyse, at nu var der indgået en aftale mellem DONG og elværkerne. Igen var der helt klart tale om »frivillig tvang«. Elværkerne ønskede ikke aftalen, men blev

truet med politisk påbud, hvis de ikke indgik en aftale.

Det er forstemmende, hvordan politiske flertal har søgt at skjule naturgasprojektets skandaløse økonomi og manglende rentabilitet gennem direkte og indirekte tvungen tilslutning af nye kunder. Magen til planøkonomi skal man lede længe efter.

Jyllands-Posten brugte den 11. juni 1990 lederen til meget rammende at beskrive situationen: »Dansk energipolitik er ikke længere et spørgsmål om at sikre borgerne den billigst mulige energi, men om at afbøde fortidens fejltagelser. Desværre er der bred politisk enighed om den seneste dækmanøvre, der også omfatter tvangstilslutning af de kraft/varme-værker, som er placeret ved gasnettets hovedledninger.«

DONG og EF

Der er flere forhold omkring det tættere EF-arbejde, der maner til løftede øjenbryn i DONG.

For det første er der afgiftspolitikken. Hvis der skal gennemføres en harmonisering af energiafgifterne, vil det betyde en forværring af DONG's økonomi på mellem 8 og 10 mia. kr. Der er dog næppe tvivl om, at DONG målbevidst satses på, at politiske flertal på Christiansborg nok skal redde gasøkonomien gennem lange afviklingsordninger eller andet typisk dansk forhalings- og strudsepolitik i forhold til EF-samarbejdet.

Langt mere alvorligt tager man EF's planer om at bryde DONG's monopol på at anvende gasrørsnettet til transmission af naturgas. EF ønsker fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser. Det betyder, at en dansk kunde til naturgas fra f.eks. Ruhrgas i Tyskland skal have lov til at få gassen transporteret via det danske gasnet mod betaling af en transitafgift. Det er fælles EF-regler om såkaldt Common Carriage, som vil give danske gasforbrugere mulighed for at købe gas i udlandet. Når et sådant EF-direktiv giver anledning til langt mere alvor i DONG, skyldes det, at det er meget sværere at få lov til at fortsætte dansk monopolpolitik på et sådant område end at fortsætte den vanvittige energiafgiftspolitik.

Dybest set er EF uinteressert i, om Folketinget skatteplager sin egen befolkning, når bare ikke der indføres handelshindringer samtidig. Derimod er EF ikke tilsvarende fleksibelt, når det gælder andre landes adgang til de danske kunder på naturgasnettet. Derfor tager man Common Carriage-sagen meget alvorligt.

Problemet for DONG vil være, at de kunder, som kan se en økonomisk fordel ved at købe gas i udlandet, vil være mistede kunder for DONG og dermed

en yderligere udsættelse af det økonomiske balance-tidspunkt. Ligesom køb i udlandet vil blotlægge sundheden i den danske naturgassektor.

DONG's økonomiske fremtid

Det er oprindeligt planlagt, at der i år 2005 skal være balance i naturgasprojektets økonomi. Nu regner man dog ikke med, at balancen er frembragt før i år 2015 eller 2017.

Tager vi først udgangspunkt i år 2005, så vil situationen være stærkt afhængig af tre forhold: For det første er olieprisen af vital betydning for naturgasprojektet. For det andet vil en dansk sænkning af vores energiafgifter påvirke projektet.

For det tredje vil EF kunne forlange, at vi sidestiller andre brændsler med naturgassen set i forhold til afgiftsniveau.

Det første punkt er selvfølgelig det mest vanskelige. Hvordan vil oliepriserne udvikle sig frem til år 2005? Naturgasprojektet vil sikkert håbe på oliekrise og mellemøstkrige, eftersom høje oliepriser giver god naturgasøkonomi. Hvis derimod olien i gennemsnit ligger på f.eks. 16 dollars, vil de regionale selskaber fortsat have et undærsud på 5,2 mia. kr. i år 2005. DONG vil have et undærsud på 1,6 mia. kr.

Det andet punkt: Sænkes vores energiafgifter til f.eks. kulafgift-niveau pr. 1. januar 1993 (EF-indre marked), vil det betyde, at regionerne har 5,3 mia. kr. i undærsud og DONG 3,2 mia. kr. i undærsud i år 2005.

Bliver det tredje punkt gennemført, at EF pålægger os at afpasse afgifterne til Kommissionens forslag pr. 1. januar 1993, vil regionerne have et undærsud på 5,1 mia. kr. og DONG et undærsud på hele 10 mia. kr.

Tager vi udgangspunkt i de tre situationer og i stedet beregner, hvilket år der bliver balance, d.v.s. hvornår al gæld er tilbagebetalt, så viser det sig, at oliepriser på 16 dollars vil gøre regionerne gældfrie i år 2017 og DONG gældfri i år 2015. Hvis derimod vi skal tilpasse vores afgifter til kulafgiften, vil regionerne fortsat kunne være gældfrie i år 2017, mens DONG aldrig bliver gældfri, eftersom alene forrentning og afdrag af den indskudte egenkapital vil få DONG til at lide rentedøden inden år 2030. Det samme vil være tilfældet, hvis EF-Kommissionens forslag bliver gennemført.

Det er derfor bestemt ikke lyse udsigter, man kan beskrive for DONG. Der er derfor brug for meget markant ændring i DONGs driftsmåde og virkemåde. Privatisering er det eneste alternativ til, at selskabet må likvideres og skatteyderne lide et giganttab.

DONG og privatisering

Allerede lige efter Schlüter-regeringens magtovertagelse i 1982 foreslog afdøde professor, cand. polit. Poul Sveistrup fra Aalborg Universitets Center, at man tog »skraldet« og gennemførte en privatisering af DONG. Det havde imidlertid ikke interesse, og derfor skete der ikke mere.

Næstformanden for ELSAM, Karl Pedersen, udtalte den 20. november 1989, at såfremt DONGs gæld kunne nulstilles, ville elværkerne gerne overtage DONG og forpligte sig til at drive selskabet videre.

Formanden for Danske Elværkers Forening, Jacob L. Hansen, udtaler den 16. december 1989, at ville staten overtage gælden i DONG, så var ELSAM og ELKRAFT villige til at overtage DONG's andel af naturgasnettet og drive det videre.

I oktober 1990 kunne f.eks. Jyllands-Posten oplyse, at der blev forhandlet mellem Energiministeriet og DONG om en privatisering af DONG. Salget skulle ske, så snart økonomien i DONG var i orden. Der blev gættet på et tidspunkt omkring 1993. Det oplystes, at det ikke var umuligt at finde interesserede investorer. Således ejede f.eks. olieselskabet Shell aktier i en række europæiske naturgasselskaber. Erfaringer fra privatisering af statslige gasselskaber i Europa viser, at private investorer er interesserede i at købe aktier.

Den 23. august 1991 skrev dagbladet Information, at nu skulle DONG privatiseres. Energiministeren oplyste i den anledning, at naturgasprojektet fortsat var helt afhængigt af de indirekte statssubsidier, og at en privatisering derfor ikke var lige om hjørnet.

I Søndagsavisen for 30. december 1990 udtalte Flemming Kofod-Svendsen (Krf): »Jeg ønsker nogle smidigere forretningsgange for DONG, akkurat som med Københavns Lufthavn. Ved en privatisering slipper man simpelt hen nogle fornyede kræfter løs«.

I samme avis udtalte Lennart Larson (V): »Privatisering kan kun lade sig gøre i det omfang, man kan sælge gas til den faktiske pris. Forudsætningen for at privatisere DONG og de kommunale gasselskaber er, at omkostningsniveauet er så rimeligt, at de kan konkurrere. Staten må frigøre selskaberne for den enorme gæld«.

EF presser dog meget på, og Danmark har således modtaget en såkaldt »åbningsskrivelse«, hvori det fastslås, at den danske energipolitik monopolisme er uforenelig med realiseringen af EF's indre marked fra den 1. januar 1993. I den anledning skrev Børsen den 29. august, at det måske blev EF-krav, som i den sidste ende vil gennemtvinge en privatisering af DONG.

Dette forslag har bl.a. til formål at tage udviklingen i egen hånd og ikke først konstant komme haltende bagefter med paniske løsninger, når kravene er blevet stillet.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Det er vurderingen, at DONG A/S bedst kan sælges som et samlet koncernselskab. Det må så være op til de/den nye ejerkreds at afgøre, hvorvidt man vil fastholde den nuværende struktur og de nuværende datterselskaber i DONG. Er det ikke muligt, lægges der op til, at de enkelte datterselskaber kan sælges enkeltvis eller i portioner, efter hvilke købsmuligheder der byder sig.

Aktierne skal sættes til salg ved frit udbud, således at alle (også udenlandske) investorer har mulighed for at byde på aktierne. Det vil være uden problemer for forslagsstillerne, såfremt der i den forbindelse reserveres en portion aktier til ledelse og medarbejdere i den nuværende DONG-koncern. Eneste begrænsning i kredsen af købere gælder helt eller overvejende offentligt ejede selskaber, herunder også fonde som ATP, LD m.v. Der ønskes fra forslagsstillerens side en ægte privatisering og ikke blot, at et nyt offentligt selskab overtager DONG-koncernen.

Der er taget højde for den situation, at aktierne ikke kan indbringe hele deres pålydende (ca. 2,1 mia. kr.). I givet fald må staten bære det engangstab, der derved opnås. Det vil både på lidt længere og på langt sigt være langt mere fordelagtigt for staten at komme ud af sin eneaktionærposition med et kendt nutidigt tab end at forblive eneaktionær i et foretagende, hvis fremtid i offentligt regi er tvivlsomt.

Ad 2

En ægte fri konkurrencesituation for naturgassen opnås først, når den indirekte subsidiering af gasprojektet med nu næsten 2 mia. kr. om året i form af afgiftsfritagelse ophører.

Derfor må en del af dette forslags vedtagelse være en plan for afviklingen af det urimelige afgiftsspænd mellem naturgas og andre energiformer. Der må ved denne afgiftsudligning tages grundige hensyn til, hvorledes afgiftsstrukturen forventes at blive i det øvrige EF.

Ad 3

Samtlige de monopolrettigheder, DONG og dets forskellige datterselskaber nyder godt af, skal fjernes. Det gælder f.eks. eneretten på gasleverancer til danske kunder, enerettighederne vedrørende aftagning

af kulbrinter fra Nordsøen, eneretten til at bruge det overordnede rørnet (der skal indføres Common Carriage) og øvrige lovbestemte enerettigheder. Til gengæld må de/den nye ejerkreds overtage de kontraktlige aftaler, DONG og/eller datterselskaberne har opnået.

Ad 4

Samtlige de kautioner og/eller garantier, staten har stillet for DONG og dets datterselskaber, skal afvikles. Det skal dog ske efter særlig aftale mellem den/de nye ejere. Derved lægges op til, at afviklingen kan ske gradvis og i en form, hvorved det også er realistisk muligt for den/de nye ejere at få økonomi i selskaberne. Den anførte tidsfrist for ophør af statens forpligtelser på 5 år efter privatiseringens fuldbyrdelse, er en tidsfrist, som uden problemer kan forhandles inden for rimelighedens rammer.

Ad 5

Dette forslag lægger ikke direkte op til en ændring af de regionale naturgasselskabers status. De regionale selskaber er ejet af naturgaskommunerne i form af I/S-selskaber.

Det er derfor i første omgang en kommunal opgave at få de regionale selskaber gjort økonomiske og driftsdygtige gennem hurtig eller gradvis privatisering. Dermed er det ikke udelukket, at der med lovindgreb kan ændres på ejerformen i de regionale selskaber i retning af privatisering. Det anses imidlertid for mest hensigtsmæssigt at starte med den statslige del – DONG.

De regionale selskaber vil fortsat have brug for de gasleverancer, som DANGAS (DONG) har sikret. Derfor skal den/de nye ejere tilpligtes at levere gas til de regionale selskaber, såfremt disse fortsat ønsker at være kunder. De regionale selskaber skal have frihed til at vælge andre gasleverendør(er), såfremt det nye privatiserede DONG/datterselskaberne ikke er konkurrencedygtige. Derved opnås ikke et nyt privat gasmonopol, men derimod et frit marked med god konkurrence.

Nærværende forslag er indeholdt i Fremskridtspartiets Lovkatalog 1991-92, udgivet af Fremskridtspartiets folketingsgruppe oktober 1991, forslag nr. 103. (ISBN nr. 87-89766-00-8.